

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ПРОЕКТІВ У ВИКЛАДАННІ ПРОФЕСІЙНО СПРЯМОВАНОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ІНЖЕНЕРАМ АВІАЦІЙНОЇ ГАЛУЗІ

Стаття присвячена методу проектів як ефективному засобу викладання професійно спрямованої іноземної мови. Вона описує сутність даного методу, фактори, що роблять його актуальним у сучасній системі вищої освіти, етапи та класифікацію проектів. У статті також представлені теоретичні основи даного методу та розглядаються переваги його застосування.

Професійна підготовка кожного фахівця визначається вимогами ринку праці і особливостями самої професії. Цивільна авіація належить до галузі з особливими умовами реалізації виробничої діяльності, які визначають специфіку навчання майбутніх авіафахівців. Україна дотримується принципу підготовки конкурентоспроможних на світовому ринку фахівців авіаційної галузі, тому їх підготовка здійснюється відповідно до стандартів, розроблених міжнародними організаціями (Міжнародною організацією цивільної авіації (ICAO), Європейською організацією з безпеки аеронавігації (Eurocontrol) та Європейським агентством з безпеки авіації (EASA)). Так, з метою підвищення безпеки польотів Міжнародна організація цивільної авіації висунула вимоги щодо рівня володіння міжнародною авіаційною англійською мовою радіозв'язку пілотами й диспетчерами керування повітряним рухом неангломовних країн (Дос 9835). А у Розділі 66 Правил № 2042/2003, прийнятих EASA, визначено основні вимоги до рівня знань інженерів з обслуговування повітряних суден.

Тому професійна іншомовна підготовка майбутніх авіафахівців потребує особливої уваги та детальніших досліджень. Сьогодні суспільству потрібні авіафахівці, які крім комплексу спеціальних знань, повинні вміти добре орієнтуватись у різноманітних комунікативних ситуаціях, обирати адекватні засоби спілкування, активно сприймати та аналізувати інформацію, чітко, логічно й переконливо висловлювати свої думки, встановлювати й підтримувати міжособистісні ділові контакти, організовувати співробітництво. Сучасний підхід до навчання іноземної мови професійного спрямування передбачає зміни вимог до занять та розробку новітніх методів та технологій навчання, оскільки вивчення професійно орієнтованого матеріалу іноземною мовою є одним з аспектів викладання іноземної мови для студентів технічних спеціальностей. При вивченні таких тем студенти поступово готуються до майбутньої професійної діяльності.

Чільне місце серед новітніх технологій посідає метод проектів, який останнім часом набуває все більшого розвитку у сучасних ВНЗ. Він сприяє посиленню індивідуалізації процесу навчання, пошуку оптимального поєднання теорії та практики, актуалізації наявних знань та умінь студентів.

Актуальність використання методу проектів на сучасному етапі розвитку системи вищої освіти зумовлена такими факторами.

По-перше, зміна освітньої парадигми спричинила посилення компетентісної спрямованості освіти, яка полягає в переорієнтації від загальноосвітньої спрямованості до освоєння способів адекватної інтеграції в суспільство, алгоритму дій у певній проблемній ситуації у світі, що постійно змінюється. Компетентнісний підхід до освіти передбачає орієнтовану на практику, продуктивну спрямованість навчання. Якість навчання, повна сформованість знань і навичок визначаються за здатністю виконувати завдання на рівні ситуації, максимально наближеної до життя та професійної діяльності фахівця [2].

По-друге, в основі методу проектів є діяльнісний підхід, зорієнтований на самостійну діяльність студентів (індивідуальну, парну, групову), що передбачає володіння певними інтелектуальними вміннями (аналіз, зіставлення, синтез, прогнозування тощо).

По-третє, навчання з використанням методу проектів відповідає парадигмі особистісно орієнтованого навчання, оскільки, працюючи над проектом, кожний студент виконує завдання, що найбільше відповідає його інтересам і можливостям.

Метод проектів – це спосіб досягнення дидактичної мети через детальну розробку проблеми, яка має завершитись реальним практичним результатом. Досягнення кінцевих результатів стає важливим показником продуктивності навчальної діяльності. При цьому обов'язкова реалізація принципу зв'язку навчання з життям, інтересами студентів та їхньою майбутньою професією. Метод проектів створює майбутнім інженерам авіаційної галузі умови, подібні до реальних професійних. І тоді теоретичні знання для такого виконавця – це засіб творчих пошуків, в кінцевому результаті якого відбувається активний процес розвитку практичного мислення. У розробці та реалізації проектів вирішуються навчальні завдання, набуваються практичні знання і досвід.

Використання методу проектів для навчання іноземної мови професійного спрямування – це розв'язання студентом або групою студентів певної проблеми, яке передбачає використання різноманітних методів і засобів навчання та інтегрування знань та умінь із фахових дисциплін. Слід також відмітити, що в процесі вирішення поставленої проблеми студенти набувають нових знань та вмінь. Знання будуть сприйматися студентами дійсно необхідними лише за наявності проблеми або завдання, для вирішення яких їм потрібні будуть ці набуті знання і вміння. Практика показує, що цей метод навчання є великим стимулом у роботі студентів, призводить до активного вивчення іноземної мови, застосуванню своїх попередніх знань з іноземної мови та фахових дисциплін у кожній конкретній ситуації.

Дослідивши класифікацію проектів, запропоновану О. Аліксійчук та В. Федорчук [1, с. 9], ми визначили типи проектів, які можна застосовувати при викладанні іноземної мови професійного спрямування майбутнім авіаінженерам. Отже, проекти можна поділити на типи за такими ознаками:

1) за домінуючою діяльністю у виконанні проекту (навчальні, дослідницькі, творчі, рольові (ігрові), інформаційні);

2) за предметно-змістовою галуззю (монопроекти та міждисциплінарні проекти);

3) за кількістю учасників проекту (особистісні, парні, групові);

4) за тривалістю виконання проекту (короткотривалі (одне або декілька занять з однієї дисципліни), середньої тривалості та довготривалі).

Як правило, робота над короткотривалими проектами проводиться на заняттях з іноземної мови, іноді з залученням знань з фахових дисциплін. Що стосується проектів середньої та значної тривалості, то вони – міждисциплінарні і містять досить значну проблему або кілька взаємопов'язаних проблем. Звичайно, в реальній практиці найчастіше доводиться мати справу зі змішаними типами проектів.

Для ефективної організації діяльності студентів роботу над проектом на заняттях з іноземної мови доцільно проводити у чотири етапи:

1. Підготовчий етап:

а) вибір та обговорення теми та типу проекту, кількості учасників;

б) визначення можливих варіантів проблем, які потрібно дослідити;

в) розподіл завдань між учасниками, обговорення методів дослідження, пошуку інформації, творчих рішень.

2. Пошуковий етап: самостійна робота учасників проекту відповідно до їхніх завдань (збір інформації, обговорення у групах).

3. Презентація (захист проектів): творчі роботи, організація конференції, прес-конференції, вікторини, телепрограми тощо.

4. Підбиття підсумків: колективне обговорення, експертиза, оголошення результатів, висновки. На нашу думку, при оцінюванні проектів слід враховувати якість поданого матеріалу, повноту розкриття теми, обґрунтованість результатів, обсяг і глибину знань з теми, міждисциплінарні зв'язки, правильність і культуру мовлення.

Спираючись на дослідження вітчизняних та зарубіжних науковців, визначимо основні переваги використання методу проектів при вивченні професійно спрямованої іноземної мови: (1) поліпшення мовних навичок [4] та їх “природна інтеграція” [5]; (2) підвищення мотивації студентів, задоволення від виконаної роботи [5]; (3) розвиток навичок критичного мислення [3], дослідницьких та творчих здібностей [2]; (4) підвищення самооцінки студентів та їх позитивного ставлення до навчання [5]; (5) розвиток відповідальності, самодисципліни, самоорганізації [2]; (6) розвиток вміння обґрунтовувати, узагальнювати, висловлювати власні думки та захищати свої ідеї, погляди [1]; (7) здатність орієнтуватись в інформаційному просторі [2]; (8) активізація дослідницької та творчої діяльності студентів; (9) розвиток у студентів культури мовлення та спілкування; (10) підвищення активності студентів.

Безперечно, все згадане вище сприяє ефективному навчанню іноземної мови та підвищує рівень практичного володіння нею. Проте, на нашу думку, ще є недоліки при застосуванні цього методу на практиці. Викладачі не завжди можуть підготувати якісну тему та визначити структуру міждисциплінарного проекту. Слід також зазначити, що підготовка проекту потребує багато часу.

Іноді викладачеві складно контролювати процес навчання та важко оцінити роботу окремого члена команди. Тому як викладачам, так і студентам потрібно поступово включати елементи цього методу. Перш за все, слід проаналізувати навчальну дисципліну та підібрати таку тему проекту, яка б була цікавою і зрозумілою студентам. Крім того, слід добре підготуватися підбираючи матеріал та добре пояснити правила проведення проекту. Зрештою, потрібно створити атмосферу серйозного навчання, а не простої гри.

Висновки

Метод проектів – це інноваційний метод навчання іноземної мови, який застосовується при підготовці майбутніх авіаінженерів. Його використання у навчанні професійно спрямованої іноземної мови зумовлено специфікою навчальної дисципліни й характеризується комунікативною спрямованістю, ситуативною обумовленістю та інтеграцією знань із фахових дисциплін. Активно розвиваючи інтегровані вміння та знання, ініціативу, співробітництво і взаємну відповідальність, цей метод поєднує на практиці фундаментальні принципи комунікативного, діяльнісного та особистісно орієнтованого підходів. І хоча згадані у статті переваги використання методу проектів не є вичерпаними, його впровадження у навчальний процес забезпечує підвищення якості викладання та вивчення професійно спрямованої іноземної мови.

Список літератури

1. Аліксійчук О. Проектна діяльність студентів у процесі опанування навчальної дисципліни “Шкільний курс світової художньої культури та методика його викладання” : навч.-метод. посібн. /О. Аліксійчук, В. Федорчук. – Кам’янець-Подільський: Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2008. – 31 с.
2. Нагач М. Застосування методу проектів у вивченні іноземних мов / М. Нагач [Електронний ресурс]. – Режим доступу до журн.: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Vchdpu/ped/2012_101/Nagach.pdf
3. Allen, L. Implementing a Culture Portfolio Project within a Constructivist Paradigm // Foreign Language Annals. – 2004. – № 37. – P. 232–239.
4. Levine, G. S. Global Simulation: a Student-centered, Task-based Format for Intermediate Foreign Language Courses // Foreign Language Annals. – 2004. – № 37. – P. 26-36.
5. Stoller, F. Establishing a Theoretical Foundation for Project-based Learning // Second and Foreign Language Contexts. Project-Based Second and Foreign Language education: past, present, and future. – 2006. – P. 19–40.